

записку (проектну папку), за захист проекту. В методичній літературі визначають чотири рівні оцінювання навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий. Критерії оцінювання творчого проекту учнів (за 12-ти бальною системою) та студентів (за 100-бальною системою) визначають кількість балів за певний рівень навчальних досягнень учнів і студентів за результатами проектно-технологічної діяльності.

Використана література:

1. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – № 16 (203). – 2010.
2. Лист МОН № 1/9-183 від 17.03.10 року “Про обговорення проекту порядку оцінювання навчальних досягнень учнів основної та старшої школи в системі загальної середньої освіти”.
3. Кравченко Т., Коберник О. Методика проектного навчання на уроках обслуговуючої праці в 5 класі / Т. Кравченко, О. Коберник. – К. : Шк. світ, 2006. – 200 с. – Бібліограф.: с. 198-199.
4. Шкільні проекти із трудового навчання. О. Бойченко. – Режим доступу : // <http://osvita.ua/school/lessons_summary/work/3225> – 2008. – 17 грудня.
5. Розвиток творчих здібностей учнів на уроках і в позаурочний час. Шевченко О. В. // <<http://osvita.ua/school/technol/6623>> – 2010. – 11 січня.

Николайчук С. П. Оценивание учебных достижений учеников и студентов по результатам проектно-технологической деятельности образовательной отрасли “Технологии”.

В статье раскрыто понятие проектно-технологической деятельности, указаны отличия оценивания учеников и студентов, описаны виды оценивания учебных достижений учеников и студентов; раскрыты 4 этапа оценивания: (за текущую работу, за изделие, за объяснительную записку (проектную папку), за защиту проекта); определены четыре уровня оценивания учебных достижений учеников; определены критерии оценивания творческого проекта учеников (по 12-бальной системе) и критерии оценивания творческого проекта студентов (по 100-бальной системе).

Ключевые слова: проектно-технологическая деятельность, виды оценивания, уровни оценивания, критерии оценивания.

Nikolaychuk S. P. The assessment of pupils' and students' educational achievements by the results of a design-technological activity of educational field “Technology”.

The article exposes the concept of a design-technological activity, shows the differences in assessment of pupils and students, describes the types of assessment of pupils' and students' educational achievements; 4 stages of assessment are exposed: for a current work, for a creation (a product), for an explanatory note (project folder), for a project defence; four stages of assessment of students' educational achievements are defined; the criteria of assessment of pupils' (according to 12-mark system) and students' (according to 100-mark system) creative project are defined.

Keywords: design-technological activity, types of assessment, stages of assessment, criteria of assessment.

Павлова Н. С.

Рівненський державний гуманітарний університет

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Розглянуто структуру мотиваційної сфери навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні фахових дисциплін. Описано мотиви навчання, звернено увагу на розвиток у студентів професійного інтересу при вивченні методики навчання інформатики.

Ключові слова: мотивація навчально-пізнавальної діяльності, мотиви, студент, пізнавальний інтерес.

Процес навчання формують тісно пов'язані між собою наступні компоненти: цільовий, мотиваційний, змістовний, операційно-дієвий, контрольно-регулюючий, оцінно-результативний. Значну роль в активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, розвитку особистих здібностей та нахилів при вивченні фахових дисциплін відіграє

мотиваційна сфера, що стимулює майбутніх фахівців до: формування ціннісних ставлень до навчання та його результатів; набуття загально-предметних компетентностей; самореалізації та самоудосконалення тощо.

Мотиваційна сфера навчання складається з багатьох чинників, які постійно змінюються і вступають в нові взаємозв'язки один з одним, це зокрема, потреби, інтереси, мотиви, цілі.

Мотив як один із компонентів мотиваційної сфери, спонукує людину до дій, що спрямовані на досягнення конкретних цілей. Мотиви – це те, заради чого здійснюється діяльність. Природу формування мотивів, їх вплив на перебіг навчально-пізнавальної діяльності індивіда досліджували психологи та педагоги, зокрема, Г. С. Костюк, О. М. Леонтьєв, І. Я. Лернер, А. К. Маркова, М. І. Махмутов, С. Л. Рубінштейн, Н. Ф. Талізін та ін.

Мета публікації – розглянути структуру мотиваційної сфери навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні фахових дисциплін, звернути увагу на розвиток у студентів професійного інтересу при вивченні методики навчання інформатики.

У психолого-педагогічній літературі мотив розглядається як складне багатоаспектне утворення, динамічне за змістом, оскільки у процесі діяльності індивіда це явище змінюється, перебудовується. Мотиви вважають спонукальною причиною дій та вчинків людини, основу яких утворюють внутрішні причини – первинні (природні) та вторинні (матеріальні і духовні), що здебільшого не виявляються відкрито. Явною формою вияву причин поведінки людини є інтерес або бажання, прихильність, чи навпаки, антипатія. Виникають мотиви під впливом зовнішніх причин, стимулів. Т. В. Габай розглядає стимул як зовнішній регулюючий вплив на людину, що спонукує до цілеспрямованої дії [2, с. 42]. У зв'язку з цим мотиви доцільно трактувати як стимули, відображені у свідомості індивіда, як внутрішнє спонукання до діяльності для досягнення особистісних цілей.

За якістю мотиви можуть бути: а) змістовними, вони пов'язані із змістом навчально-пізнавальної діяльності індивіда й об'єктами, на які спрямована ця діяльність; б) динамічними, вони пов'язані із віковими особливостями розвитку індивіда і визначають такі характеристики мотивації як сила, спрямованість, стійкість та ін.

На всіх етапах вивчення фахових дисциплін можна виділити мотиви, які орієнтують студентів на оволодіння новими знаннями та засвоєння способів їх здобуття: інтерес до прийомів самостійного навчання, до способів саморегуляції навчальної роботи, раціонального управління власною діяльністю [1]. Але слід зауважити, що для кожної особистості мотиви можуть по різному взаємодіяти один з одним і зумовлювати різноманітні вчинки. Мотиваційний компонент передбачає наявність у студентів вміння аналізувати власну поведінку з метою усвідомлення потреб, формулювати цілі і завдання навчальної діяльності, творчо опрацьовувати здобуті з різних джерел відомості, переборювати пізнавальні труднощі.

Незважаючи на те, що мотиви мають різний характер, серед мотивів, що спонукують студентів до усвідомлення важливості фактів і процесів, що вивчаються та формують у майбутніх педагогів позитивне ставлення до знань при вивченні фахових дисциплін, зокрема, курсу “Методика навчання інформатики” і суміжних з ним можна виділити наступні:

– застосування у навчальному процесі сучасних освітніх технологій, можливість поєднувати фундаментальну, наукову і практичну підготовки;

– зацікавленість у набутті знань та розвитку практичних умінь, які відображають готовність до педагогічної діяльності та сприяють удосконаленню професійних навичок;

– усвідомлення відповідності власних компетентностей та здібностей вимогам педагогічної професії, продуктивне засвоєння знань через власну дослідницьку діяльність;

– швидкі темпи інформатизації суспільства, зростання вимог до професійної діяльності сучасного вчителя.

Ключовою ланкою мотиваційної сфери студентів при вивченні методики навчання інформатики є пізнавальний інтерес, який спонукує їх до активної діяльності, забезпечує

високу її продуктивність, сприяє набуттю соціально-професійних компетентностей. Пізнавальний інтерес виявляється в навчально-пізнавальній діяльності студентів, на основі якої відбувається засвоєння ними різноманітного досвіду.

Передумовами виникнення у студентів інтересу до процесу здобування фахових знань та засвоєння способів діяльності є: емоційна привабливість діяльності та її результатів; максимальне залучення розумової та пошукової діяльності; спрямованість уваги на практично значущі відомості та усвідомлення потреби їх здобування; розкриття власних здібностей та нахилів. Важливо, щоб навчально-пізнавальна діяльність студентів проходила між рівнем розвитку, який студент може досягти самостійно і зоною його найближчого розвитку – рівнем, який студент досягає при підтримці викладача.

Ставлення студентів до обраної професії та фахової діяльності, своєрідна орієнтація навчальної діяльності відображається в професійному інтересі. Студенти відзначають, що на розвиток професійного інтересу суттєво впливає педагогічна практика, під час якої вони проявляють самостійність та ініціативність, розвивають творчі нахили, усвідомлюють правильність вибору професії, визначаються з подальшою спеціалізацією.

Значну роль у формуванні інтересу до учіння відіграють завдання та проблемні ситуації, розв'язування яких вимагає від майбутніх вчителів активної практично-пошукової діяльності. Саме тому доцільно вносити зміни у навчальний процес вищих навчальних закладів, зокрема, передбачити значне збільшення часу на практичну підготовку фахівців, вводити новітні форми проведення практик, визначити критерії та показники ефективності практики. З іншої сторони, важливо не просто викликати в студентів інтерес до вивчення фахових дисциплін, але й виявляти у них готовність до цієї діяльності, спроможність до продуктивного фахового зростання [3].

Мотиваційна сфера студентів індивідуальна, визначається їх інтересами, стилем діяльності, поведінкою, здібностями, переконаннями, творчим потенціалом та ін., тому необхідно описати й інші мотиваційні чинники успішної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх вчителів. Мотиви, як внутрішні стимули індивіда до дії, пов'язані з самою навчальною діяльністю та її метою, оскільки спрямовані на її усвідомлення та досягнення.

Внутрішня мотивація учіння визначається власними потребами, інтересами та переконаннями студента та включає такі компоненти: навчально-пізнавальні мотиви (оволодіння новими знаннями, інтелектуальне задоволення, самореалізація, саморозвиток); сформованість власного стилю навчання; продуктивна адаптація до середовища навчання; наявність мотиваційної та особистісної рефлексії та ін. Зовнішні мотиви знаходяться поза навчальною діяльністю студентів, наприклад, відповідальність перед батьками; надмірний контроль з боку викладача та батьків; співпраця з викладачем, його особистісні риси; бажання не відставати від одногрупників; матеріальне стимулювання; пристосування до системи навчання.

Професійний інтерес у студентів при вивченні фахових дисциплін проходить етапи формування і становлення, на які впливають внутрішні чинники особистості студента та зовнішні чинники навколишнього середовища. Взаємопов'язані етапи становлення та зміцнення професійного інтересу у майбутніх вчителів відображено у табл. 1.

Т а б л и ц я 1

Формування та розвиток професійного інтересу в студентів

<i>Етапи розвитку інтересу та їх зміст</i>		<i>Рік навчання та його особливості</i>	
<i>емпіричний</i>	первинне знайомство з обраною спеціальністю, етапами її становлення та розвитку; вивчення сутності соціально-предметних компетентностей;	I курс	інтерес характеризується вузькістю, нестійкістю, пасивністю; відсутність рефлексії; інтерес ідеалізований, бо обумовлений суспільним аспектом, а не особистим; завдання викладача – викликати первинний інтерес до вивчення фахових дисциплін;

<i>Етапи розвитку інтересу та їх зміст</i>		<i>Рік навчання та його особливості</i>	
<i>теоретичний</i>	усвідомлення соціальної ролі вчителя та його призначення в суспільстві; побудова власної послідовності дій щодо формування професійно орієнтованих знань та умінь;	II курс	інтерес обумовлений пізнавальними потребами, визначається шириною, відносною стійкістю, намаганням пізнати суттєве, набуває прикладно-го характеру; завдання викладача – закріпити первинний інтерес, коригувати мотиви набуття соціально-професійних компетентностей;
<i>теоретико-творчий</i>	набуття теоретичних знань і практичних умінь, розвиток критичного мислення, що сприяє професійному спрямуванню процесу навчання майбутніх вчителів інформатики;	III курс	інтерес визначається стійкістю, усвідомленням, спонукає до цілеспрямованої діяльності; завдання викладача – систематично аналізувати результати навчання, створювати ситуації успіху, моделювати педагогічні ситуації;
<i>практичний</i>	апробація та коригування студентами набутих теоретичних знань, дидактичних умінь та навичок їх використання під час проходження педагогічних практик;	IV, V курси	інтерес визначається бажанням аналізувати власну діяльність, узагальнювати та систематизувати знання, самостійно удосконалювати способи оволодіння знаннями; викладач підтримує ініціативи, групову роботу, залучає до оцінювання;
<i>теоретико-прикладний</i>	виконання та захист бакалаврського дипломного проекту, складання комплексного державного іспиту як показників науково-теоретичного рівня підготовки, знань та практичних умінь.		переосмислення особистісного досвіду; сформованість власного стилю навчальної діяльності; генерування нових ідей; розвиток творчого мислення; викладач залучає студентів до саморефлексії, самостійних досліджень

Як показує практика, значний вплив на мотивацію навчання студентів при вивченні фахових дисциплін мають опосередковані мотиви, що дають можливість задовольняти потреби, які не стосуються безпосередньо змісту навчальної діяльності: підвищення соціального статусу; широкі можливості, які надає обрана спеціальність для подальшого навчання та працевлаштування; усвідомлення престижності та перспективності здобутої професії; потреба у досягненні успіху.

Розвиток мотиваційної сфери навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні методики навчання інформатики реалізується через структуру, зміст та завдання даного курсу. Необхідно стимулювати високу мотивацію студентів до навчання не тільки за рахунок інтересу до сучасних ІКТ, але й розвивати інтереси у майбутніх вчителів до пізнання, до розуміння того, як конкретні технології інтегруються в існуючу систему освіти і як їх застосування може покращити результати навчання. При цьому центр уваги зміщується з вивчення конкретних відомостей з інформатики, психології та педагогіки на всебічний розвиток особистості студентів, їхніх розумових і творчих здібностей, не зменшуючи значення базових знань, які, в міру того, як розвиваються дані галузі, можуть використовуватися майбутніми фахівцями для формування нових професійно й особистісно значущих знань.

Одним із ефективних засобів підвищення мотивації діяльності студентів при вивченні методики навчання інформатики є практичні та лабораторні заняття, семінари. Основним методом навчання на цих заняттях, враховуючи специфіку спрямованості даної галузі знань, є навчання через задачі, наприклад, на лабораторному занятті студентам пропонували проаналізувати програму з інформатики для учнів 7-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (автори: Жалдак М. І., Морзе Н. В.) та заповнити табл. 2, табл. 3, табл. 4. При цьому навчальна діяльність студентів супроводжується усвідомленим намаганням розв'язати поставлені задачі за допомогою нестандартних перетворень, творчо змодельовати співпрацю

учнів та вчителя, критично осмислити педагогічні ситуації, залучити інтерактивні форми навчання, набути такого уміння як рефлексія, тощо.

Таблиця 2

Клас	Змістова лінія	Тема практичної роботи	Мета та цілі практичної роботи	Вимоги до знань, умінь та навичок учнів	Зміст навчального матеріалу для актуалізації знань	Завдання для учнів з	
						високим рівнем навчальних досягнень	середнім рівнем навчальних досягнень

Таблиця 3

Специфіка уроку інформатики			
Тип уроку	Структура уроку	Приклад теми уроку	
		9 клас	старша школа

Таблиця 4

Тема уроку	Клас	Навчальні досягнення учнів			Приклади		
		пояснює	вміє	описує	запитань рефлексивного змісту	компетентнісних задач	різномірівневих завдань

Не менш важливим засобом підвищення в студентів мотивації до формування професійно орієнтованих знань та умінь є реалізація особистісно-орієнтованого підходу, запровадження технологій саморегульованого навчання та розвивальних технологій професійної освіти, серед яких виділимо: діяльнісно-орієнтовані технології (метод проектів, технологічні карти, комплексні дидактичні завдання); когнітивно-орієнтовані технології (проблемне навчання, діалогічні методи навчання, тренінги рефлексії).

Висновки. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності студентів складається з багатьох чинників, які постійно змінюються і вступають у нові взаємостосунки, тому мотивація навчання є різноплановим процесом, вивчення якого зумовлене необхідністю покращити процес підготовки майбутніх вчителів до педагогічної діяльності.

Діяльність викладачів спрямована на розробку і використання такого змісту, методів і засобів навчання, застосування яких сприяє створенню у студентів відповідної ціннісно-мотиваційної сфери, зокрема, підвищенню пізнавального інтересу, творчої самостійності та ін. Мотиваційна сфера індивідуальна, тому в її формуванні потрібно орієнтуватися не на студента, а на конкретні типи ставлення цього студента до навчання. Мотивація вивчення фахових дисциплін дає змогу формувати у студентів пізнавальну активність; готовність до майбутньої професійної діяльності, ціннісні ставлення до процесу та результатів такої діяльності, необхідні особистісні якості, підвищувати їх загальну культуру.

Використана література:

1. Беспалько В. П. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалиста / Учебно-методическое пособие. – М. : Высшая школа, 1989. – 278 с.
2. Габай Т. В. Учебная деятельность и ее средства / Т. В. Габай. – М. : Изд-во МГУ, 1988. – 256 с.
3. Морзе Н. В. Основи методичної підготовки вчителя інформатики : монографія. – К. : Курс, 2003. – 366 с.
4. Овчинников М. В. Динамика мотивации учения студентов педагогического вуза и ее формирование : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / М. В. Овчинников. – Урал. гос. ун-т им. А. М. Горького. – Екатеринбург, 2008. – 26 с.

Павлова Н. С. Мотивация учебно-познавательной деятельности студентов при изучении профессиональных дисциплин.

Рассмотрена структура мотивационной сферы учебно-познавательной деятельности студентов при изучении специальных дисциплин. Описаны мотивы обучения, обращено внимание на развитие у студентов профессионального интереса при изучении методики обучения информатике.

Ключевые слова: мотивация учебно-познавательной деятельности, мотивы, студент, познавательный интерес.

Pavlova N. S. Motivation training learning of students in learning professional disciplines.

The structure of the motivational sphere of teaching and learning of students in the study of professional disciplines. We describe the motives of study, pay attention to the development of students' professional interest in studying methods of teaching informatics.

Keywords: motivation of teaching and learning activities, motives, student, learning interest.

***Попадюха Ю. А., Степанюк Н. В., Шалда С. В.
Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут”***

**ВИКОРИСТАННЯ ВІБРОПЛАТФОРМ-ТРЕНАЖЕРІВ
У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ТА СПОРТІ СТУДЕНТІВ**

У роботі розглянуто перспективи використання віброплатформ-тренажерів у фізичному вихованні та спорті студентів для зняття втоми після навантажень, профілактики перетренування та підвищення самопочуття після тренувань. Проаналізовано дію віброплатформ, проведено експериментальні дослідження впливу віброплатформи ViaGym на стан організму і самопочуття студентів-спортсменів, для зняття втоми після фізичних навантажень і профілактики перетренування.

Ключові слова: віброплатформа, тренування, контроль самопочуття, фізичне навантаження, спортсмен, функціональний стан.

Серед технічних засобів для відновлення самопочуття людини, стану її опорно-рухового апарату (ОРА) чільне місце займають віброапарати, що здійснюють струс усього тіла. Вібраційне тренування застосовується у фітнесі, спорті, фізіотерапії як новий і вискоелективний метод тренування, при якому до процесу залучені м'язи і кістки, сухожилля і кровоносні судини. Здійснюється комплексний вплив на фізіологічні системи людини, що робить вібраційне тренування невід'ємною частиною тренувального процесу.

Проте позитивний вплив віброапаратів на організм людини потребує певного уточнення, що зумовлює визначення особливостей дії сучасних віброплатформ-тренажерів для відновлення ОРА, стану організму спортсмена після травм і фізичних навантажень, зняття втоми і профілактики перетренування.

Для підвищення ефективності фізичної реабілітації після травм і захворювань ОРА, прискорення відновлення стану організму людини використовують технічні засоби механотерапії, тракційної терапії, вібротерапії, апаратного масажу, активного і пасивного відновлення функцій хребта і суглобів тощо [1-4]. Під час відновлення ОРА та стану організму спортсмена після травм і фізичних навантажень застосовують віброплатформи: